

50. ŠTUDIJSKI DNEVI DRAGA 2015

PARK FINŽGARJEVEGA DOMA – OPČINE (TS) – DUNAJSKA CESTA 35

Petek, 28. avgusta 2015

Ob 16.30: Andrej Capuder, Katica Cukjati, Tine Hribar, Sergij Pahor

❖ ZAKAJ DRAGA?

Okrogla miza hoče preveriti, kaj je v preteklosti pomenila Draga, ali je imela kakšno zaslugo za demokratizacijo v Sloveniji in ali je prispevala h krepitvi kulture dialoga med Slovenci. Ali ima danes še smisel, in če ga ima, kakšno vlogo naj odigra jutri?

Sobota, 29. avgusta 2015

Ob 16.00: *Predstavitve knjige Igorja Omerze o Dragi.*

Ob 17.00: Skupina mladih

❖ »PETDESET DELCEV ŠE NI CELOTA«

Voščilo mladih prijateljev in podpornikov študijskih dni Draga ob visokem jubileju bo zazvenelo v obliki mozaika misli in barv. Mladi kulturniki vseh vrst bodo z različnimi izraznimi jeziki sestavljali lepljenko drobcov in odkruškov vsebin in tematik, ki jih je Draga iz preteklosti prevedla v sedanost. Ostal bo nezapolnjen, na srečo, prav tisti košček, ki mozaik pušča odprt in s tem osmišlja Drago v novi, aktualni, a vselej prepoznavni luči.

Nedelja, 30. avgusta 2015

Ob 10.00: Alenka Rebula

❖ MOČ DVOJINE: PREOBRAZBA MOŠKEGA IN ŽENSKEGA ZA NARODNO RODOVITNOST

Moški in ženske smo drugačni, tako zaradi svoje narave kot zaradi družbene in kulturne zgodovine, ki nas je ločila. Prikazani bodo nekateri vidiki tega razhajanja in nerazumevanja, a tudi neizhujne poti, na katerih bomo lahko odkrili globljo povezanost moške in ženske moči. Rodovi pred nami, ujeti v nasilje in boj za preživetje, se niso mogli posvečati medsebojnemu odkrivanju. Danes je dialog možen, a preizkuša našo velikodušnost, sposobnost odpuščanja in poravnave. Rodovitnost, ki si jo želimo za narod in ki obnavlja skupnost, se začne v odnosih medsebojne podpore med spoloma. Naša sposobnost preobrazbe v plemenitejše oblike ljubezni je edina stvarna podlaga za etičen in pravičen narod, ki si ga vsi želimo.

Ob 15.30: *Slovesna izročitev četrte Peterlinove nagrade in predstavitve Rebulovega zbornika ob njegovi devetdesetletnici.*

Ob 16.00: dr. Edvard Kovač

❖ »ŽE DANES JE JUTRI ALI SLOVENSKA PRIHODNOST«

Ob vzpostavitvi svetovne trgovine in gospodarstva, ob velikih podnebnih spremembah in ob poenotenju svetovne civilizacije, ko usihajo posamezni jeziki in kulture, se Slovenci plaho oziramo okoli sebe. Toda mogoč je tudi pogumen pogled v prihodnost, saj živimo odločilne zgodovinske trenutke, ko izvirnost in ustvarjalnost v majhnih rečeh ne omogočata samo nove vzorce življenja za preživetje, ampak zastavljata z novo duhovnostjo okvirje novi civilizaciji. S svojo kulturo, duhovnostjo in etično zahtevnostjo smo lahko Slovenci njeni sotvorci. Katere so prvine prihodnosti, ki jih zaznavamo že danes?

V nedeljo, 30. avgusta, bo ob 8.30 sv. maša, ki jo bo za udeležence Drage daroval ljubljanski nadškof in metropolit Stanislav Zore. Pri maši bo pel zbor Sv. Jernej z Opčin.

50. DRAGA

Ko je Jože Peterlin 3. septembra 1966 v slovesnem pozdravu udeležencem prve Drage predstavil ter utemeljil cilje in namene študijskih dnevvov, je gotovo mislil zelo resno, vendar prav tako gotovo si niti v sanjah ne bi upal napovedati, da bo pogumna pobuda majhne skupine zanesenjakov po petdesetih letih še živa. Vendar se je zgodilo prav tisto, kar bi si takrat težko kdo mislil, in tako danes napovedujemo 50. Drago, ki še enkrat dokazuje našo vztrajnost, našo nikoli preklicano povezanost z osrednjim matičnim telesom, zamejstvom in zdomstvom, našo zvestobo vrednotam in našo pripravljenost na dialog. Dialog, ki naj nadomesti nasilje, tudi tisto besedno, ki po sedemdesetih letih še vedno ohranja v slovenski kolektivni zavesti živ boleči spomin na pretekle tragedije. Polstoletno obdobje Drage je bilo polno dogajanj in priče smo bili epohalnim spremembam: hladni vojni je sledila globalizacija ekonomije, padcu berlinskega zidu pa propad še zadnjih totalitarizmov v Evropi, tudi jugoslovanskega. Kot v sanjah smo doživeli demokratizacijo Slovenije in njeno osamosvojitve, toda četrto stoletje po dosegu samostojne države sprtnost in deljenost še vedno ločuje slovenski narod. To je pri Slovencih nerešena tema, ne ker bi o njej ne razpravljali, pač pa zato, ker premnogi preteklost obvezno podoživljajo vklenjeni v nepropustne kalupe. Draga o vsem tem ponuja Slovincem razmišljanje antropologa, pisatelja in raziskovalca slovenske duhovnosti, ki bo zastavil vprašanje slovenske prihodnosti, ali katere so kulturne poteze slovenstva, ki nam odpirajo svetel pogled v jutrišnji dan.

Tudi glede vprašanja medspolnih razmerij se ne moremo pohvaliti, da bi slovenska družba dosegla kak posebno zaznaven napredek. Na težki poti do novih pristopov k problemu odnosov ženska-moški nas pogojujejo tradicija, predsodki in nesproščenost. Letošnja Draga prispeva v skupen razmislek nasvete in stališča za dialog med spoloma na novih osnovah, kakor si jih je zamislila ugledna poznavalka slovenske družbe.

Podobno kot lani je tudi letos bila mladim ponujena priložnost, da sami oblikujejo en del jubilejne Drage: iskreno in kritično bodo pogledali nazaj ter konstruktivno sprostili nove ideje za prihodnost. Hvaležni jim bomo za vsak predlog.

50. Draga pa seveda ne more mimo samospraševanja o svoji preteklosti: štirje nekdanji udeleženci iz matice, zdomstva in zamejstva bodo skušali odgovoriti na vprašanje, ali se je splačal dosedanji napor, s katerim je tržaški krog kulturnikov ponujal pripadnikom vseh treh Slovenij okolje, da prosto razmišljajo in razpravljajo o problemih, ki so relevantni za obstoj naroda in njegov razvoj.

Jože Peterlin med otvoritvijo osmih študijskih dnevvov 1. septembra 1973.

Svobodna tribuna

Prvo in toplo septembrsko soboto daljnega leta 1966 so, v večji podstrešni sobi zgradbe, ležeče na zgornjem, severnem robu zamejsko-kraške vasice in samo streljaj od jugoslovanske meje, zadoneli svobodni mikrofoni Drage. Ti donijo še danes, toda ne več v Dragi pri Bazovici, ampak od leta 1976 dalje na Finžgarjevem vrtu openskega Marijanišča. Prvih 25 let je bila Draga pomemben objekt nadzorovanja in proučevanja slovenske tajne politične policije, ponarodelo Udbe, to pa zato, ker so ti t. i. študijski dnevi slovenskih izobražencev predstavljali odprto tribuno, kjer se je lahko v svobodnem dialogu med drugače mislečimi udeleženci iz zamejstva, zdomstva in matice razpravljalo o pluralizmu, nacionalnem vprašanju, krščanstvu, marksizmu, liberalizmu, medvojnih dogajanjih, povojnih pobjah, spravi, politični emigraciji, zamejstvu, zdomstvu, o razmerah v tlačeni matični domovini, skratka o pomembnih temah, o katerih Slovencem (in drugim državljanom) na ozemlju socialistične Jugoslavije ni bilo mogoče javno diskutirati.

...

Zamejski organizatorji Drage, iz vrst Društva slovenskih izobražencev, so sicer skušali vseskozi loviti ravnotežje med totalitarnim režimom v domovini, ki si je skušal podrediti študijske dneve, in

slovenskimi političnimi emigranti, ki so zahtevali bolj radikalno antikomunistično ter antijugoslovansko pozicijo, ali kot je lepo napisal predsednik DSI Sergij Pahor v jubilejnim zborniku ob Dragini tridesetletnici: "V glavnem moramo priznati, da nas niso razumeli ne v domovini ne v emigraciji: Ljubljana je hotela, da bi zaprli usta emigrantom, ti pa so nam očitali kompromisarstvo in pripravljenost na paktiranje."

...

Spodobi se poimenovati glavne organizatorje študijskih dni slovenskih izobražencev ali "dragarski odbor", kot jih je posmehljivo označil akademik (sicer tudi povojni oznovski zasljevalec na ljubljanskem sodišču) Janko Pleterski leta 1976, v začetno-septembrskem sobotnem Delu. Prvih deset let, od 1966 do 1975, je bil glavni vodja Dragine svobodne "parade" profesor Jože Peterlin. Po njegovi smrti so Drago organizirali (in jo tudi še dandanes) predvsem Sergij Pahor, Marij Maver in Aleksander Martelanc. Pri tem so tej, za Udbo, ultra klerikalni trojki pomagali naslednji zamejci: Martin Jevnikar, Bogo Senčar, Dušan Černe, Marijan Bajc, Marcel Petkovšek, Julka Štrancar in še prav posebej Alojz Rebula.

Iz knjige Igorja Omerze: KARLA, Udba o Dragi

Stane Gabrovec

predavatelj
na Dragi 1994

Jože Velikonja

predavatelj
na Dragi 1971 in 1984

*Od nas so se
od prejšnje Drage
poslovlili*

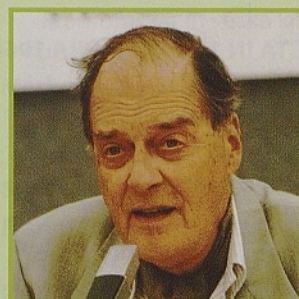

Bogo Samsa

predavatelj
na Dragi 1968 in 1974

Drago Legiša

predavatelj
na Dragi 1967 in 1975

Pavle Merku

predavatelj
na Dragi 1996

3. – 4. SEPTEMBRA 1966

- Anton Kacin:** Položaj Slovencev danes
Valentin Inzko: Slovenci na Koroškem
Matej Poštovan: Slovenci na Primorskem
Janez Janžekovič: Znanost in svetovni nazori
Janez Janžekovič: Vprašanje človeške bitnosti in religije
Aleš Lokar: O tehniki sožitja in sodelovanja med ljudmi z različnim svetovnim nazorom
Matej Poštovan: Dialog v svetu
Reginald Vospernik: Kulturno duhovne razmere med mlajšo koroško generacijo
Drago Štoka: O problematiki slovenske mladine na Tržaškem

2. – 3. SEPTEMBRA 1967

- Toussaint Hočevar:** Današnji slovenski položaj in perspektive za bodočnost
P. Roman Tominec: Vloga krščanstva pri oblikovanju slovenske narodne zavesti in kulture v 1200 letih. Ali more to vlogo krščanstvo nadaljevati?
Samo Pahor in Emidij Susič: Analiza sociološkega sestava zamejskih Slovencev
Drago Legiša: Kako približati današnjemu prebivalstvu naše javno delovanje?
Matej Poštovan: Slovenski zamejski katoličani in njihovo javno delovanje po koncilu
Vinko Zwitter: Pokoncilski položaj koroških Slovencev
Martin Kranner: Pogledi in praktične izkušnje na Goriškem

31. AVGUSTA IN 1. SEPTEMBRA 1968

- Janko Pleterski:** Združena Evropa in Slovenci
Ludvik Vrtačič: ABC slovenske problematike v obdobju združevanja Evrope
Feliks J. Bister: Slovenec med Vzhodom in Zahodom – Dediščina – Samospoznavanje – Možnosti
Alojz Tul: Združena Evropa in narodna manjšina
Vekoslav Grmič: Dialog Cerkev s svetom

- Vekoslav Grmič:** Vzroki mednarodnega ateizma
Vladimir Klemenčič: Izseljevanje, problem Slovenije in Slovencev
Valentin Inzko: Koroška in izseljeniški problemi
Franc Mljač: Prispevek k razpravi o izseljevanju – Kanalska dolina
Rado Bednařik: Problem izseljevanja na Primorskem in v Beneški Sloveniji
Bogo Samsa: Izseljevanje iz tržaške pokrajine
Izidor Predan: Beneška Slovenija
Alojz Rebula: Slovenci med domom in svetom

30. – 31. AVGUSTA 1969

- Fran Zwitter:** Prelomna razdobja v zgodovini Slovencev v XX. stoletju
Janko Zerzer: Koroški plebiscit – ozadja in posledice
Rudolf Klinec: Manjšinska problematika v luči naravnega prava, krščanske etike in cerkvene zakonodaje
Drago Klemenčič: Verski položaj na Slovenskem
Maks Šah: Socialna preobrazba družbe s posebnim pogledom na zamejstvo
Boris Pahor: Za novo slovensko elito
Dušan Nendl in Franc Jeza: Kakšno pot naj izbirajo Slovenci za najboljšo mednarodno uveljavitev

5. – 6. SEPTEMBRA 1970

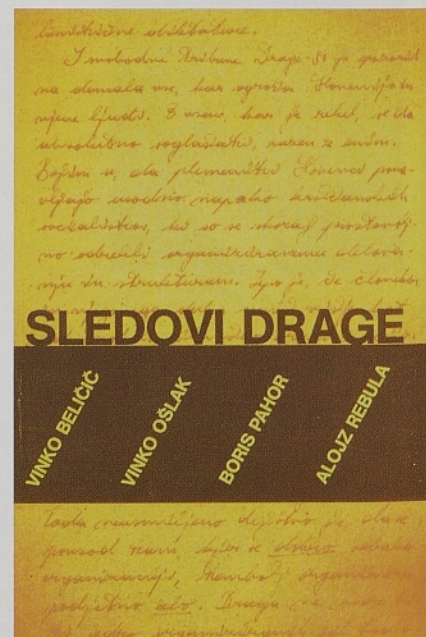
- Jože Goričar:** Socialna preobrazba slovenske družbe
Ciril Zlobec: Današnja slovenska idejno kulturna stvarnost
Tomaž Pavšič: Kulturna povezanost
Emidij Susič: Mednarodna povezanost
Maks Miklavčič: O etičnem potencialu in stiski malih narodov pri sodobnem razvoju enotenja človeške družbe
Matej Poštovan: Etični potencial in stiska malih narodov
Edvard Kocbek: Zaprtost in odprtost sodobne slovenske kulture
Vladimir Vremec: Idejno-kulturna stvarnost v zamejstvu in zdomstvu
Lev Detela: Odprtost in zaprtost slovenske kulture

4. – 5. SEPTEMBRA 1971

- Jože Velikonja:** Današnja vloga zdomske Slovenije
Drago Štoka: Perspektive slovenske narodne skupnosti v zamejstvu
Jurij Zalokar: Nekaj pogledov na psihologijo raznarodovanja
Gořazd Kušej: Novosti o družbenopolitični ureditvi Jugoslavije
Vladimir Murko: Politično-ekonomski položaj Slovenije po zveznih ustavnih dopolnilih
Ludvik Vrtačič: Kritične pripombe k ustavnim spremembam v Jugoslaviji

2. – 3. SEPTEMBRA 1972

- Boris Sancin:** O idejnem pluralizmu
Alojzij Šuštar: Svoboda vesti kot izraz človekovega dostojanstva
Joško Tischler: Oris stanja narodne skupnosti na Koroškem
Emil Cencič: Oris stanja narodne skupnosti v Beneški Sloveniji
Damjan Paulin: Oris stanja narodne skupnosti na Goriškem in Tržaškem
Alojz Rebula: O spremenljivosti in nespremenljivosti vrednot

Knjiga dnevniških zapisov z naslovom *Sledovi Drage* je izšla leta 1985 ob jubilejni dvajseti Dragi. Vsebuje izbor iz dnevnikov Vinka Beličiča, Vinka Ošlaka, Borisa Pahorja in Alojza Rebule.

1. IN 2. SEPTEMBRA 1973

Janko Messner: Generacijska problematika na Koroškem

Valentin Birtič: Družina v Beneški Sloveniji

Ivan Hribernik: Kako gleda zdravnik na ljubezen v družini

Danilo Sedmak: Generacijska problematika na Tržaškem

Anton Trstenjak: Stara in nova podoba družine

7. – 8. SEPTEMBRA 1974

Bratko Kreft: Cankar in slovenstvo

Bogo Samsa: Dve mednarodni konferenci o manjšinah

Samo Pahor: Kaj moramo storiti, da se bodo naše razmere spremenile

Drago Štoka: Tržaška mednarodna konferenca o manjšinah

Valentin Inzko: »Skupna Koroška«

Peter Urbanc: Slovenci v Kanadi

Janez Zdešar: Slovenci – zdomci v Nemčiji

Andrej Kobal: Slovenec v svetu

6. – 7. SEPTEMBRA 1975

Drago Legiša: Mednarodna konferenca v Helsinkih in slovenska stvarnost

Pavel Apovnik, Damjan Paulin, Rafko Dolhar in Zorko Harej: Pomen samostojnega javnega nastopanja (okrogla miza)

Rudolf Klinec: Kako je duhovščina pripravljala osvoboditev slovenskega naroda na Primorskem

Venceslav Tuta – Rado Bednařik: Tudi ti so polagali temelje svobodi

4. – 5. SEPTEMBER 1976

Franček Križnik: Marksizem in svoboda

Kazimir Humar: Dileme svobodnega tiska

Boris Pahor: Troje velikih sporočil (Kette – Cankar – Kosovel)

3. – 4. SEPTEMBER 1977

Saša Martelanc: Slovenska misel, vzpluj

Lojze Ambrožič: Luči in sence v pokoncilski prenovi

Vinko Ošlak: Med srhom Kapitala in žarom Evangelija (Tri orodja za enajsto tezo)

SLOVENSKO USODO KROJIMO VSI

Zbornik predavanj na študijskih dnevih 1969 in 1970. Naslov »Slovensko usodo krojimo vsi« je citat iz nagovora Jožeta Peterlina na Dragi 1970.

2. – 3. SEPTEMBER 1978

France Bučar: Ideologija in demokracija

Anton Ilc: Od poskusa totalnega uničenja do zarje novega krščanstva

Zorko Harej, Stojan Spetič, Maks Šah in Jože Pirjevec: Ob dramatični 30-letnici: Kominform in slovenstvo (okrogla miza)

1. – 2. SEPTEMBRA 1979

France Vodnik: Bohinj: ob 40-letnici neke vizije

Oskar Simčič: Narodnost v teologiji in Cerkvi proti letu 2000

Sergij Pahor: Slovenski matični, zamejski in zdomski trenutek

30. – 31. AVGUSTA 1980

Škof Lorenzo Bellomi: Vera in kultura za svobodnega človeka

Marij Maver: Slovenstvo v svoji kulturno politični informaciji danes

France Perko: Slovenska Cerkev iz preteklosti v prihodnost

4. – 6. SEPTEMBRA 1981

Katica Cukjati: Med domovino in zdomstvom

Anton Stres: Pod današnjimi miselnimi zvezdami

Marino Qualizza: 100 let Slovencev ob zahodni narodnostni meji

Viktor Blažič: Problemi razvoja, narodna zavest, pluralizem

3. – 5. SEPTEMBRA 1982

Ivo Jevnikar: 35 let političnih in pravnih bojev Slovencev v Italiji

Svetozar Stojanovič: Marksizem kot družbena teorija in ideologija

Vinko Ošlak: Mit revolucije v delu današnje teologije

Franc Rode: Duhovni tokovi v današnji Evropi

2. – 4. SEPTEMBER 1983

Martin Jevnikar: Pregled slovenskega revialnega tiska

Reginald Vospernik, Alojz Rebula in Vinko Ošlak: Predstavitev prve številke Celovškega zvona

Ljubo Sirc: Slovenija v osemdesetih letih

Janez Vodopivec: Kvas novega krščanstva

Reginald Vospernik: Na razvodju dveh kultur

31. AVGUSTA – 2. SEPTEMBRA 1984

Jože Velikonja: Kje, domovina, si?

Bojan Štih: Vprašalna pola sodobnega slovenstva

Niko Prijatelj: Med vero in nevero

Tomaž Simčič, Marko Tavčar, Peter Močnik in Emidij Susič: Ključna vprašanja slovenstva v očeh mlade zamejske generacije (okrogla miza po anketi)

30. AVGUSTA – 1. SEPTEMBRA 1985

Gregor Batagelj: Štirideset let slovenskih daljav in bližin

Boštjan M. Zupančič: Slovenija konec 20. stoletja: prehod v novo dialektiko?

Ivan Štuhec: Med Getsemanijem in Taborom: žar in stiska kristjanovega upanja

Marko Dvořak: Duma 1985 – anatomi-ja nekega zdomstva

5. – 7. SEPTEMBRA 1986

Franc Miklavčič: Slovenska Cerkev med Bogom in cesarjem

Predrag Matvejevič: Matične dileme med narodnostjo in državljanstvom

Drago Ocvirk: Blagodejna odvečnost krščanstva

Milan Apih: Po plovbi čez Rdeče morje

4. – 6. SEPTEMBRA 1987

Rudolph M. Sussel: God bless Slovenija
Andrej Fink: S Prešernom pod Južnim križem
Bruno Korošak: Krščanstvo in eshaton
Andrej Capuder: Pot v obljubljeni deželo

2. – 4. SEPTEMBRA 1988

Karel Smolle: Manjšinstvo z evropske perspektive
Dobrica Ćosić: Glas od Donave na slovenski tribuni
Jožko Pirc: Ločitev duhov: v razhod ali v pluralizem?
Alojz Rebula: Kam plovemo?

1.- 3. SEPTEMBRA 1989

Stane Bah: O problemih in rešitvah v multikulturnih družbah
Ivan Verč in Tomaž Simčič: Manjšina – žrtev ideoloških bojev?
Branko Rozman: Vizije in meje narodne sprave
France Bučar: Slovenija med Evropo in Balkanom

31. AVGUSTA – 2. SEPTEMBRA 1990

Igor Škamperle: Narodnost v postmoderni misli
Zdravko Inzko: Slovenija s perspektive širšega sveta
Janez Pogačnik: Slovenska Cerkev pred novimi nalogami

Spomenka Hribar, Ivo Jevnikar, Karel Smolle in Janez Zorec: Po zlomu polstoletne diktature v nova slovenska obzorja (okrogla miza)
Ob Dragi: zasedanje osrednjega iniciativnega odbora za pripravo Svetovnega slovenskega kongresa; srečanje slovenskih revij

30. AVGUSTA – 1. SEPTEMBRA 1991

Justin Stanovnik: Lectio difficilior
Vlado Gotovac: Hrvatska med Mediteranom in Srednjo Evropo
Peter Tancig: Perspektive slovenske znanosti
Marko Rupnik: Vizija iz kaosa
Janko Prunk, Borut Pahor, Ivan Bizjak, Tone Peršak, Janez Podobnik, France Golia in Vojko Vovk: Slovenija – realnost in vizija (okrogla miza)

4. – 6. SEPTEMBRA 1992

Gorazd Kocijančič: Apofatizem in politika
Lojze Peterle: Kristjanovo politično tveganje
Janko Prunk: Od narodne identitete do državne osveščeniosti
Edvard Kovač: Slovensko krščanstvo med tradicijo in prihodnostjo
Franc Rode: Da bi nam srca vnel za čast dežele

3. – 5. SEPTEMBRA 1993

Evgen Bavčar: Pariški pogled na Slovenijo
Miran Košuta, Mario Ravalico, Milan Gregorič in Amalia Petronio: Biti manjšinec danes (okrogla miza)
Vinko Potočnik: Zakaj ostajam kristjan
Igor Senčar: Družba in mit

2. – 4. SEPTEMBRA 1994

Stane Gabrovce: Krščanstvo in oblikovanje slovenstva
Marija Jurič – Pahor in Hektor Jogan: Pri-sila spomina v identiteti koroških in tržaških Slovencev
Lojze Čemažar: V novo sproščenost slovenskega kristjana (Razmislek pred Gospodom)
Janez Janša: Slovenci in prihodnost

1.- 3. SEPTEMBRA 1995

Brane Senegačnik: Postmoderna med smislom in nesmisлом
Danilo Slivnik: Slovenija po petletni demokraciji
Jože Marketz: Sožitje med etnijami na verskem področju
Hubert Požarnik: Kako je z duhovno ekologijo?

30. AVGUSTA – 1. SEPTEMBRA 1996

Jakov Jukič: Krščanstvo in Cerkev v postmoderni kulturi
Pavel Fonda: Multikulturnost – dileme neke manjšine
Mišo Jezernik: Multikulturnost ali interkulturnost
Peter Jambreč: Slovenski nacionalni program
Pavle Merku: Slovenščina, matica naše narodne identitete

5. – 7. SEPTEMBRA 1997

Giorgio Banchig: 50 let po podpisu mirovnega sporazuma
Andrej Bajuk: Slovenija v evropskih integracijskih tokovih
Klaus Einspieler: Izvoljeno ljudstvo in narodi v svetem pismu
Andrej Capuder: Enoumje 2000

4. – 6. SEPTEMBRA 1998

Damjan Hlede: Izziv složnosti – vizija zamejstva na prehodu v tretje tisočletje

Leta 1974 se je Draga še odvijala v vasi Draga. Na posnetku med pozdravnim nagovorom deželnega odbornika Sergia Colonija.

Zorko Simčič: Biti (ali ne biti...) to, kar si?
Vprašanje asimilacije nekoč in danes

Rudi Koncilija: Hrepenenje po svobodi
– gonilna sila kulture

Jože Pučnik: Sprava kot izhodišče za
civilno rast Slovencev iz naroda v
državo

3. – 5. SEPTEMBRA 1999

Milan Bufon, Peter Černic, Marko Štavar in Breda Susič: Kakšna
prihodnost za slovensko manjšino?
(okrogla miza)

Bojan Pavletič: Južni Sokol kot priča
slovenske prisotnosti v razvijajo-
čem se Trstu

Matija Ogrin: Slomšek in vprašanja
sodobne slovenske kulture

Vasko Simoniti: Med zgodovino in
sedanjostjo

1.-3. SEPTEMBRA 2000

Marta Ivašič, Vojko Kocjančič, Marijan Kravos: Kakšno šolo želi in potre-
buje slovenska manjšina?

Aleksander Zorn: Težave s slovensko
identiteto

Tone Jamnik: Sprava – proces osvoba-
janja in znamenje poguma

Stane Granda: Združena Slovenija in
slovenska država

31. AVGUSTA – 2. SEPTEMBRA 2001

Evelina Umek, Damjan Hlede in Boris Siega: Zamejstvo brez meja (okro-
gla miza)

Janez Dular: Slovenska knjiga na poti
v tretje tisočletje

Zvone Štrubelj: Antropološka in teo-
loška izhodišča krščanske vere in
duhovnosti v tretjem tisočletju

**Alenka Šverc, Nadja Maganja in
Janko Merkač:** Tisočletje laikov
(okrogla miza)

Ivo Urbančič: Jezik in kultura Sloven-
cev v času odpiranja v Evropo

30. AVGUSTA – 1. SEPTEMBRA 2002

**Jože Pirjevec, Aldo Rupel, Bojan Brez-
igar, Damjan Paulin:** Manjšinske
politične dileme (okrogla miza)

**Lucija Čok, Darko Darovec, Andrej
Malnič:** Zakaj tretja slovenska uni-
verza (okrogla miza)

David Taljat: Z vero do veselja

Martin Breclj: Med Evropsko zvezo in
svetovno državo

Jubilejni zbornik Svobodni mikrofoni Drage je izšel leta 1995 in vsebuje celo vrsto zapisov, spominov in pričevanj o prvih tridesetih študijskih dnevih. Tekste je prispevalo triintrideset nekdanjih predavateljev in udeležencev Drage.

5. – 7. SEPTEMBRA 2003

Črtomir Spacapan: Slovenci na obeh
straneh meje ob vstopu Slovenije v
Evropsko zvezo

Frane Adam: Majhne države in njihova
identiteta v dobi globalizacije

Mirko Pelicon: Mladi in krščanstvo v
postmoderni dobi

Alojzij Ambrožič: Nekaj misli o social-
nem poslanstvu kristjana

3. – 5. SEPTEMBRA 2004

Tim Oliver Wüster: Sokratovo in Kri-
stusovo vabilo

Jože Dežman: Slovenske sprave in
resnice

Mitja Bregant: Kakšna prihodnost ob
nastajajoči večverski, večnacionalni
in civilizacijsko pluralistični družbi?

Barbara Brezigar: Slovenija v Evropi

2. – 4. SEPTEMBRA 2005

Milan Gregorič: Na dveh straneh meje

Dean Komel: Politika, država in drža-
vljani. Kje je Slovenija?

Janez Gril: RKC d.d. ali po čem je da-
nes odrešenje?

**Bogdan Žorž, Janez Malačič, Tomaž
Merše, Marjeta Cotman, Nasto
Sancin:** Ali nismo preveč ravno-
dušni pred demografsko krizo?
(okrogla miza)

1.- 3. SEPTEMBRA 2006

Miran Košuta: 60 let kulture v manjšin-
skem prostoru

**Silva Matos, Cveto Heliodor, Janek
Musek in Jože Ramovš:** Slovenci
v vrtincu naglih družbenih spre-
memb (okrogla miza)

Katarina Kompan Erzar, Tomaž Erzar:
Slovenski vernik med tradicionalno
in osebno vero

Marko Stabej: Zvezde, vrtnice in trnje
(Kam in kako s slovenščino?)

31. AVGUSTA – 2. SEPTEMBRA 2007

**Darka Zvonar, Anton Rupnik, Peter
Brumen:** Manjšina v očeh opazo-
valcev

**Renato Podbersič, Tamara Pečar Gri-
esser, France Kralj in Egon Pelikan:**
Priključitev Primorske k matični
domovini

Robert Petkovšek: Krščanstvo v dialogu
s sodobno mislijo: kaj lahko krščan-
stvo ponudi sodobnemu svetu?

Tine Hribar: Stanje duha na Sloven-
skem (Ob 300. številki Nove revije)

5. – 7. SEPTEMBRA 2008

**Jurij Paljk, Franci Petrič, Hanzi Toma-
žič:** Slovenski katoliški tisk (Kako z
besedo do ljudi?)

Alenka Puhar: Nočne barve in poveše-
ne oči

Zvone Štrubelj: Nova duhovna podoba
Primoža Trubarja

Igor Grdina: Trubar za vse čase

4. – 6. SEPTEMBRA 2009

David Bandelj: ... Mi se imamo radi

Boštjan Žekš: Slovenci v zamejstvu in
po svetu po padcu meja v obdobju
globalizacije

Edvard Kovač: Postkrščanska era ali
vek novega krščanstva?

Matej Makarovič: Slovenija, Evropa in
globalizacija

3. – 5. SEPTEMBRA 2010

**Hektor Jogan, Damjan Paulin, Julija
Berdon, Neža Kravos in Joži Peter-
lin:** Odnosi med generacijami

**Zdravko Inzko, Karel Hren, Jože
Marketz, Janko Zerzer:** Koroški
Slovenci 90 let po plebiscitu

Mateja Rozman Pevec: Etika in so-
dobni človek – kaj vodi v srečno
življenje?

Drago Jančar: Pisatelj med umetnostjo in angažmajem

2. – 4. SEPTEMBRA 2011

Bogdan Žorž, Kristina Martelanc:
Križa odnosov v družini

Rafko Dolhar: Ali lahko tudi zamejski Slovenci praznujemo 150-letnico Italije?

Anton Stres: Nova evangelizacija po slovensko

France Arhar: Od tolarja do evra

31. AVGUSTA – 2. SEPTEMBRA 2012

Roberto Battelli, Rudi Vouk, Damijan Terpin: Manjšina in zajamčeno politično zastopstvo

Lučka Kajfež Bogataj: Planetarne meje – ovira za rast, izziv za razvoj

Branko Klun: Nemir spraševanja, temeljna duhovnost in religija

Žiga Turk: Preteklost navidezne resničnosti. Konstrukcije slovenskih resničnosti

30. AVGUSTA – 1. SEPTEMBRA 2013

Vlasta Polojaz, Sara Brezigar, Marjan Kravos: Novl izzivi za manjšinsko šolo

Evald Flisar: Kdor previsoko leta, nizko pade!

Branko Cestnik: Cerkev na razpotju – 50 let potem

Aleš Maver: Slovenija pred ponavljanjem razreda

č 67

29.

Alen

E

Fabj

č

Mar

II 117 986 2015

920152680, P1

COBISS

Politika raba spominja zmanjšanje možnosti za preživetje in rast slovenskega naroda

Tadej Bajd: Znanost, inženirstvo, materni jezik

Priloga št. 5 MLADIKE – julij 2015.

Odg. ur. Marij Maver. Reg. na sodišču v Trstu, št. 193. Poštšina plačana v gotovini. Tisk Grafika Soča d.o.o.

ISSN 2039-9324

Rojstvo Drage

Prvi zapis razmišljanja o študijskih dnevih najdemo že v zapisniku seje odbora Društva slovenskih izobražencev z dne 13. novembra 1964. Prisotni so bili naslednji odborniki: mons. Alojz Škerl, dr. Stanko Janežič, dr. Abrami, prof. Jože Peterlin, prof. Martin Jevnikar, gdč. Cvetka Palj in Julka Štrancar, ki je pisala ta in vse ostale zapisnike, ki jih bom navedel. Torej, v zapisniku šeste seje iz sredine novembra 1964 najdemo, med drugim, tudi naslednja razmišljanja: "Gospod dr. Janežič je predlagal, da bi imeli med počitnicami nekje v hribih študijski tečaj. Povabili bi odlične predavatelje (morda dr. Šuštar, Vodopivec, Jezernik, Belej, msgr. Škerl, Ukmar). Gdč. Abramova je pa za to, da bi imeli tečaj pozimi v Trstu in sicer 2, 3, 4 jan. Prof. Peterlin je dejal, da moramo prej vedeti, koliko ljudi bi se tečaja udeležilo, ker v primeru, da bi bilo malo poslušalcev, je bolje, da ne vabimo predavateljev, ki so daleč in imajo dosti dela. Njemu se ne zdi pametno, da bi imeli tečaj pozimi in tudi msgr. Škerlu ne. Msgr. Škerl bo naprosil dr. Šuštarja, da bi vodil tečaj prve dni sept. 1965 v Trstu."

Potem slabo leto odborniki društva o tem niso več govorili. Vmes je bilo avgusta neformalno srečanje slovenskih katoličanov na Sv. Višarjah, kjer so Tržačani posredovali to razmišljanje o študijskem tečaju oz. študijskih dnevih ostalim prisotnim. Predlog so sprejeli tako Korošci kot Goričani in tudi mnogi drugi, ki so prišli tja iz daljnih krajev. Zato ni nič čudnega, da so odborniki DSI sredi septembra 1965 ponovno načeli to temo, citiram: "Prof. Peterlin je predlagal, naj bi pripravili tečaj za zamejske laike (Koroška, Goriška, Trst). Prof. Artač je dodal,

da je v Dragi lep prostor, kjer bi tečaj združili tudi z izleti. Dr. Janežič zelo želi, da bi prišlo do tega tečaja." To je Janežič ponovil tudi na seji 9. januarja 1966, citiram: "Duhovni asistent dr. Janežič želi, da bi naše Društvo organiziralo med počitnicami tečaj za slov. izobražence v zamejstvu."

...

V začetku marca 1966 so odborniki DSI ponovno razpravljali o "tečaju" in sklenili: "Počitniški tečaj za izobražence, akademike ter abituriente vseh treh zamejskih pokrajin naj bi se vršil v Dragi pri Trstu. Za datum se bo treba sporazumeti z Goričani in Korošci. Primerna dneva bi bila 3. in 4. september, ali pa 27. in 28. avg. Za zaključek tečaja naj bi pripravili izlet in skupno večerjo. Predavali naj bi trije duhovniki in trije laiki. Izmed duhovnikov morda: dr. Čuk, prof. Šuštar, Janžekovič iz Ljubljane, Šolar. Izmed laikov pa morda: prof. Rebula, dr. Kacin, Inzko, Vospernik?"

Sledila je, konec marca 1966, sedma seja odbornikov Društva slovenskih izobražencev, kjer je "dr. Janežič poročal, da mu je g. Živec zagotovil, da nam bodo prostori v Dragi na razpolago dne 3. in 4. septembra." In dalje: "Prof. Peterlin bo govoril z goriškimi akademiki (SKAD [Slovensko katoliško akademsko društvo]) in z dr. Kacinom. Najbolje, da bi imeli svoj pripravljalni odbor na Goriškem, na Koroškem in pozneje tudi na Tržaškem."

Naslednja seja odbora DSI, ki je bila 20. aprila 1966, je bila v celoti posvečena Dragi 66.

Iz knjige Igorja Omerze: KARLA, Udba o Dragi